

Rola statystyki we współczesnym świecie

Halina Dmochowska
Główny Urząd Statystyczny

I Międzynarodowa Konferencja Naukowa
„Ekonomia i polityka zrównoważonego rozwoju”
Białowieża 4-6 grudnia 2013

Wiele ról statystyki...

- ✓ Statystyka jako nauka
- ✓ Statystyka jako źródło metod i procedur wspierających rozwój innych dziedzin nauki
- ✓ Statystyka jako „standard-setter”
 - repozytorium standardów
 - rozwój standardów
 - interpretacje/wyjaśnienia

Statystyka publiczna w demokratycznym państwie prawa

- integralny element systemu informacyjnego państwa, stanowiący o „bezpieczeństwie informacyjnym” – wewnętrznym i w relacjach międzynarodowych
- jeden z filarów demokracji w praktyce – dostarczanie społeczeństwu wysokiej jakości informacji o nim samym, o gospodarce i środowisku, w którym funkcjonuje

Krajowe instytucje statystyczne i agendy statystyczne organizacji międzynarodowych jako „profesjonalny doradca”

- źródło danych i specjalistycznych analiz
- animator współpracy bilateralnej i multilateralnej
- sprawdzony partner w przedsięwzięciach o charakterze pomocowym

Statystyka jako instrument wsparcia polityki opartej na faktach

Poziom

- krajowy
 - regionalny
 - lokalny
- międzynarodowy
- globalny

Przykłady:

- STRATEG – statystyka w zarządzaniu rozwojem
- ocena skutków regulacji (uzas. do projektów aktów prawnych)
- procedura EDP
 - w tym m.in. „zastrzyki kapitałowe”
 - partnerstwo publiczno-privatne
 - systemy emerytalne
- procedura MIP (UE)

STRATEG

Cel – usprawnienie procesu programowania i monitorowania polityki rozwoju

System wskaźników:

Monitorujących realizację strategii rozwoju i polityk publicznych 2007-2013

Użytecznych dla programowania i monitorowania w okresie nowej perspektywy finansowej 2014-2020

Umożliwiających włączenie aspektu terytorialnego do analiz procesów rozwojowych

Zapewniający wizualizację i przyjazną komunikację z użytkownikiem

Główne zadanie statystyka - uniwersalne

Produkcja danych, spełniających wymogi wysokiej jakości, zaspokajających zmieniające się potrzeby użytkowników, szybko i łatwo dostępnych, do wielokrotnego wykorzystania

- wzrost zapotrzebowania na dane statystyczne
- wzrost zapotrzebowania na selekcję danych - kwalifikowany dobór stosownie do potrzeb
- statystyka a inni producenci/dostawcy danych – przewagi i ograniczenia

Jak sprostać wyzwaniom ?

- ✓ Programowanie badań statystycznych i prac rozwojowych
- ✓ Zmiany standardów międzynarodowych i prawa dot. statystyki
- ✓ Koordynacja na poziomie krajowym i międzynarodowym
- ✓ Modernizacja systemu statystyki publicznej

Programowanie badań

- ✓ Perspektywa wieloletnia – kierunki badań i prac rozwojowych
- ✓ Konkretyzacja – roczne programy badań
- ✓ Konieczność zapewnienia:
 - odpowiedniego pokrycia i elastyczności wobec zmian potrzeb użytkowników – priorytety
 - ciągłości i porównywalności danych
 - kompleksowego, zintegrowanego opisu zjawisk i procesów społeczno-gospodarczych oraz ich wzajemnych powiązań

Przykłady inicjatyw badawczych integrujących wyniki prac statystycznych

- opis trwałego i zrównoważonego rozwoju
- Beyond GDP
- pomiar jakości życia
- gospodarka a środowisko naturalne – rachunki ekonomiczne środowiska

Zmiany standardów międzynarodowych i prawa dot. statystyki

Prace ONZ i innych organizacji międzynarodowych

Przykł. Rekomendacje w spr. spisów powszechnych

Rewizja SNA`93 → SNA 2008

FDES (2013) – statystyka środowiska

Prawo europejskie

Przykł. Nowelizacja rozporządzenia 223 dot. statystyki

Rewizja ESA`95 → ESA 2010

FRIBS - integracja w statystyce gospodarczej

Prawo krajowe

Projekt nowelizacji ustawy o statystyce publicznej

Rewizja SNA`93/ESA`95 – SNA 2008/ESA 2010

Cel – dostosowanie do zmian w gospodarce,
uwzględnienie postępu w pracach
metodologicznych i potrzeb użytkowników

Zakres zmian SNA

- aktywa
- sektor finansowy
- globalizacja i zagadnienia powiązane
- sektor instytucji rządowych i samorządowych
oraz sektor publiczny
- sektor nieformalny

c.d.

Zakres zmian w ESA`95

- dodanie rozdziałów dot. rachunków satelitarnych
rachunków sektora instytucji rządowych
i samorządowych rachunków zagranicy
- rozszerzenie rozdziałów dot. rachunków
kwartalnych i rachunków regionalnych

Zestaw ważniejszych zmiennych, objętych rewizją ESA (27 spośród 44)

1. Badania i rozwój (B+R) jako akumulacja brutto
 - 1a tworzona przez producentów rynkowych
 - 1b tworzona przez producentów nierynkowych
2. Wycena produkcji na własne cele finalne u producentów rynkowych
3. Pozostałe ubezpieczenia majątkowe i osobowe – pomiar produkcji globalnej oraz odszkodowania i świadczenia z tytułu katastrof
4. Systemy uzbrojenia w sektorze instytucji rządowych i samorządowych jako aktywa kapitałowe
5. Koszty likwidacji dużych aktywów kapitałowych
6. Klasyfikacja jednostek do sektora instytucji rządowych i samorządowych, publicznego i prywatnego
7. Małe narzędzia
8. VAT – trzecia część zasobów własnych UE
9. Instrumenty dłużne objęte indeksacją
10. Bank Centralny – alokacja produkcji
11. Jednostki pomocnicze jako jednostki instytucjonalne

c.d.

12. Opcje na akcje dla pracowników
13. Superdywidendy
14. Jednostki specjalnego przeznaczenia za granicą i pożyczki rządowe
15. Centrale i spółki holdingowe
16. Podsektory sektora instytucji finansowych (s. 12)
17. Ulepszenia gruntów jako oddzielne aktywa
18. Gwarancje
19. Specjalne Prawa Ciągnięcia (SDRy) Międzynarodowego Funduszu Walutowego jako aktywa i zobowiązania
20. Ulgi podatkowe do zapłacenia
21. Wyroby wysłane za granicę w ramach obrotu uszlachetniającego
22. Pośrednictwo handlowe (merchanting)
23. Pracownicze systemy emerytalne
24. Opłaty związane z pożyczaniem papierów wartościowych i kredytami/pożyczkami w złocie
25. Działalność budowlana za granicą
26. Reasekuracja
27. FISIM pomiędzy instytucjami finansowymi będącymi rezydentami i nierezydentami

Potencjalny wpływ na PKB/DNB

Zmienne o potencjalnym wpływie na poziom produktu krajowego brutto/dochodu narodowego brutto (PKB/DNB)

1. Badania i rozwój (B+R) jako akumulacja brutto (PKB/DNB)
 - 1a tworzona przez producentów rynkowych
 - 1b tworzona przez producentów nierynkowych
2. Wycena produkcji na własne cele finalne u producentów rynkowych (PKB/DNB)
4. Systemy uzbrojenia w sektorze instytucji rządowych i samorządowych jako aktywa kapitałowe (PKB/DNB)
5. VAT – trzecia część zasobów własnych UE (DNB)
10. Bank Centralny – alokacja produkcji (PKB/DNB)
17. Ulepszenia gruntów jako oddzielne aktywa (PKB/DNB)

Implementacja ESA 2010

- opracowanie rozwiązań metodologicznych
- rewizja danych wstecz (od danych za 1995 r. – na poziomie krajowym, od danych za 2000 r. – na poziomie regionalnym) zgodnie z nową metodologią, pod nowy program transmisji TP ESA 2010 – pierwsza transmisja we wrześniu 2014 r.
- popularyzacja wiedzy w zakresie implementacji ESA 2010 wśród użytkowników danych oraz współuczestników procesu opracowywania danych z rachunków narodowych
- współpraca z gestorami danych, których udział w pracach wdrożeniowych jest niezbędny (między innymi: MF, NBP, KNF, MON, MSP, MSW)

FRIBS – zakres integracji

- jednostki statystyczne
- rejestr
- statystyka strukturalna przedsiębiorstw
- PRODCOM
- FATS
- statystyka krótkookresowa
- statystyka turystyki (?)

c.d.

- statystyka h.z.
 - Intrastat
 - Extrastat
 - handel międzynarodowy usługami
- bezpośrednie inwestycje zagraniczne
- ICT
- statystyka innowacji
- R&D

Koordinacja

- ✓ Współdziałanie agend statystycznych organizacji międzynarodowych w zakresie:
 - ustanawiania podstawowych zasad funkcjonowania statystyki publicznej („dekalog” ONZ, Code of Practice UE)
 - standardów metodologicznych i klasyfikacji
 - programowania nowych, ważniejszych prac statystycznych i upowszechniania danych
 - wspierania procesu edukacji statystycznej i różnych form promocji statystyki

- ✓ Umacnianie Europejskiego Systemu Statystycznego
 - integracja – środek, nie cel
 - zasada subsydiarności
 - współpraca z europejskim systemem banków centralnych

c.d.

Na poziomie krajowym

- wzmacnianie profesjonalnej niezależności statystyki
- koordynacyjna rola krajowych instytucji statystycznych wobec innych producentów statystyk oficjalnych
- współdziałanie z bankiem centralnym w obszarze statystyki

Modernizacja systemu statystyki publicznej

Doskonalenie jakości:

- rozwój zasobów ludzkich
- rozwój metodologii
- jakość produktów i procesów ich udostępniania
- zarządzanie jakością

Racjonalizacja obciążeń respondentów i wykorzystanie alternatywnych źródeł danych

Poprawa efektywności

Dostosowanie modelu organizacji badań do możliwości nowoczesnych technologii teleinformatycznych

Dziękuję za uwagę